

ELLENSÉGEK ÉS BARÁTOK

Csak arról mondhatod, hogy ellensége vagy,
aki ellen hajlandó és hajlamos lennél
csinálni is valamit.

Rosszat mondani. Megakadályozni.

Ármány, intrika az ismertetőjegy.

Ha ilyesmit nem teszel, nincs benned
gyűlölet, nem vagy ellensége senkinek.

Ha pedig gyűlölet nincs benned,
legfeljebb téged lát ellenségnek más.

Vannak, akiken fürtökben lógnak
az ellenségek, jóformán ők tartják
egyben őket.

De fölösleges irigykedni rájuk.

Maguk is megkeserednek,
fejükben zavar támad, szívükben
zavar lakik, lelkükben zavar vet
hullámokat.

A gyűlölet sem elég,
kell harag, düh, irigység, önzés,
kevélység, butaság, sunyiság,
némi ész, idő, kisztílúság,
törtetés, hatalomvágy vagy hatalom,

alkalom vagy alkalomvágy,

jóság vagy jóságvágy,
romlottság vagy romlásképeség.
Bárki befolyásosabb ellenség lehet,
mint amilyen befolyásos barát.

34 ISTVÁN

Nem vagyok István. Ennyire azért nem egyszerű a helyzet.

Gyerekkoromban azt, hogy I. István, úgy értettem, mintha ő viselte volna elsőként ezt a nevet.

Mért találnak ki valakinek egy új nevet? –
töprengtem.

Hogy jön létre valami, ami addig nem volt. Az élet keletkezéséről szóló munkák csak a lényegre nem adtak választ, hogyan jött létre az én, a világ tudata.

Már akkor is szerettem tudattal bírni.
De hogy Istvánnak hívják? Na nem!

Persze vannak előnyei az Istvánságnak,
a kínos becenevek mögé menekvés.
Pista talán, Pityu biztos nem.
Pityunak az apámat szólították
Bakonymérőn.

Viszont nagyon hasonlít az Isten szóra.
Magyarul más Istvánnak lenni,
mint németül Stefannak, angolul Stevenek.
Más nyelveken ez egy normális név,
itt feladat.

A végtelen szomorúság
rosszabb vagy a véges? A baj
belsejében egy még nagyobb
baj ül, abban egy még nagyobb.
Egymásba rakott dobozok,
orosz babák, 37-es cipőbe bújtatott
45-ös láb. Híd alatt átsuhanó
tengerjáró hajó. Rákostályra telepített
szülőszoba. Prométheuszt
gyerekkora óta követték a keselyűk.
A végtelen szomorúság
rosszabb vagy a véges?
A világ vége van közelebb
vagy a kezdete? Egy hajszálrepedés
a renden, és a pohár eltörik
mosogatás közben. A nagy
szilánk vért akar látni.
Rátekert konyharuha,
rohanás az orvoshoz.
Nemakarás kerül a levegőbe,
mint az azbesztpor. Kudarcszag.
Sikertörés. Tényleg halandók
vagyunk? Mivel ment az idő
születésünk előtt? A nemlét
nem ellenünk irányult. Még
a Nap se, a Föld se volt, hogy lehetett
volna kitalálni, hogy mi nem vagyunk?

A SÜKETSÉG FILOZÓFIÁJA

36

*„Mit irigyelhetnék a bénáktól, a süketektől,
a félkegyelműektől és a féleszűektől?”*

Hamvas Béla az ateistákról *A bor filozófiájában*

Mit irigyelhetnél a bénáktól,
a süketektől, a félkegyelműektől
és a féleszűektől?

A bénáktól a mozgás utáni vágyat.

A süketektől,
amit csak ők hallanak.

A félkegyelműektől
legalább azt a fél kegyelmet.

És a féleszűektől
a butaság megváltó horizontját.

Magamra nézek,
megérezem Hamvas irigységét.
Az egyik fülem föllázadt,
ha félkegyelmű nem is vagyok,
de félsüket. Hamvas ennél a fülemnél
fog meg, kirángat az *út* közepére,
nem irigyellek, mondja, de közben
látja, hogy sántítok is,
tapintatlan volt,
visszavonná, félig megkegyelmezett,
irigyelni kezdi a tőle kapott
félkegyelműségemet, elvigyorodom,
mint egy féleszű.

Éjjel hó esett,
az *utat* is belepte.
Pórázra fogjuk irigységünket,
és sétálni visszük az ateizmus szoborparkjába.
Nem akarnak beengedni.
Ide kutyának tilos!
Kikötjük őket a kerítéshez,
amilyen csúnya korcsok,
úgyse vinné el őket senki.

Hamar körbejárunk,
a park unalmas és nem tanulságos.
Mire kiérünk, a két kutyanak lába kelt.
Ki irigyelte meg még az irigységet is?
A hit hiánya nem hagy úrt maga után.

Hamvas a jó fülemnél fogva
kiállít ugyanoda, ahol az utat sejtí,
az én utamat.
Hagyjuk ezt a javítóintézeti tempót,
mondom neki.

HAMVAS BÉLA BOKODON

Miért jobb könyvtárosnak lenni,
mint egy erőmű hűtőtava mellett
üldögélni? Miféle gondolatok, elvek
nem működnek, ha a luxus csak ennyi,

mért baj, hogyha raktárosként kezelnek,
s én raktárként tekintek a világra?
A koron kívüliségből csinálok elvet,
de ezt is büntetik, megjön a számla,

a mindennapokból kimaradhatok.
A műtó partján nyílnak olyan távlatok,
ami már-már hasonlít a bölcsességhez,

a kölcsönös bizalmatlanság felzokog:
Nem látjátok, hogy veletek vagyok?
Mégis a magány, ami összevérez.